

Tal

Tal vid Sametingets Plenum i Riksdagen 26 februari 2008 Eskil Erlandsson,
Jordbruksminister

Det talade ordet gäller!

Ers kungliga majestät, Sametingsordförande, ärade Sametingsledamöter och gäster!

Tack för möjligheten att få tala inför er, demokratiskt valda företrädare för det samiska folket.

När jag tillträdde som minister och fick ansvar för samefrågorna i regeringen visste jag på förhand att det rörde sig om viktiga och komplexa frågor. Jag hade rätt och jag kan tillägga att frågornas karaktär och innehåll inte på något sätt har förändrats.

För mig som kommer från en trakt och en tradition där bruket av den egna marken har stor betydelse är det inte svårt att förstå vikten av att kunna bruka och nyttja sin mark. I det geografiskt vida renskötselområdet möts renskötare med ägare av skog och jordbruksmark. Där finns också jägare och fiskare som gör anspråk på att få sina intressen tillgodosedda.

Här möts samernas rätt att nyttja marken för sin utkomst i renskötselområdet mot markägarens rättigheter och skyldigheter. Det är lätt att finna motstående intressen som alla – på sitt sätt – hävdar sin rätt i sammanhanget.

Motsättningarna består både i användningen av marken för de olika näringarna, men också för jakt och fiske. Det understryker behovet av en ansvarsfull politik som bidrar till ömsesidig respekt och förståelse för varandras näringar. Det är en uppgift som åligger mig och regeringen på samma sätt som det åligger er som folkvalda representanter för det samiska folket.

Efter mitt tillträde tillsattes en arbetsgruppen mellan allianspartierna som har att diskutera tidigare utredningar inom same- och rennäringsområdet med målsättning att kunna avsluta de öppna frågor som finns. Arbetet fortgår och min bedömning är arbetsgruppen ska kunna beta av de flesta frågorna under året.

Utöver arbetet i gruppen har en rad beslut fattats som berör samerna och er folkvalda. Regeringen har vid sitt senaste sammanträde gett Sametinget i uppdrag att genomföra en särskild satsning för att stärka samiska kvinnors ställning i det politiska beslutsfattandet och främja deras deltagande i den demokratiska processen. Satsningen omfattar två år. För år 2008 har anvisats 1,5 miljoner kronor.

Syftet med uppdraget är att stödja det jämställdhetsarbete som Sametinget har inlett. I uppdraget ingår att fördela medel till de politiska partierna som stöd för deras jämställdhetsarbete och anordna seminarier i jämställdhetsfrågor för att höja kunskapsnivån och öka medvetenheten.

I budgeten för 2008 beslutades att:

– ge utökat anslag till sametinget med 6 miljoner kronor för att stärka de administrativa resurserna.

- 2009 avsätts 10 miljoner för den fortsatta processen med en sametingsbyggnad.
- ge stöd till småskaliga slakterier som är gynnsamt för renslakterier.
- en livsmedelssatsning görs där möjligheter finns att utveckla varumärken och lokalproducerad mat. Där har även produkter från renen sin plats.

På skolsidan har Skolmyndighetsutredningen i sitt betänkande Tre nya skolmyndigheter föreslagit att sameskolstyrelsens uppgifter inordnas i Sametinget och förs till Jordbruksdepartementets ansvarsområde. Ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen beslutade även att göra en satsning via SLU på 3 miljoner (2008-2009) för forskning om hur skadorna på rennäringen från rovdjur kan minska

På det internationella planet har Sverige i Förenta nationerna rösta för urfolksdeklarationen. Konventionsförhandlingarna om renbete med Norge närmar sig sitt slut och arbetet med Samekonventionen fortsätter på nordiskt plan.

Rennäringen är en viktig del av den samiska historien och identiteten. Låt mig därför nämna något om dess utmaningar.

Klimat- och sårbarhetsutredningen bedömde att förutsättningarna för att bedriva rennäring i Sverige med stor sannolikhet kommer att påverkas avsevärt av klimatförändringarna.

Vi har på nära håll sett hur extrema förhållanden kan drabba hela renskötselområdet. Så var det förra vintern och så ser det ut att vara nu. Jag var själv på plats förra året och såg stora renhjortar nödutfodrades. Nyligen var jag i Jokkmokk och vintermarknaden. Där fick jag på plats information av både Sametinget och renägare om årets renbetessituationen.

Sametingets arbete med att ta fram beredningsplaner för samebyarna är därför nödvändigt och ett bra initiativ. Tinget har även reviderat bestämmelserna för katastrofskadestödet för rennäringen så att insatserna kan påskyndas och renarnas lidandet kan minskas. Det är bra att tinget tar dessa initiativ.

Vid denna tid för ett år sedan beslöt regeringen ge 37 miljoner till ersättning för stödutfodring till renar på grund av den svåra betessituationen (15 miljoner användes). Regeringskansliet bereder nu Sametingets äskande om medel till utfodringskostnader i samband med årets situation för renbetet.

Sametinget har agerat på så sätt att de tar sitt ansvar som en central förvaltningsmyndighet för rennäringen ska göra. Det uppvisar att det var rätt av regeringen att förra årsskiftet flytta över vissa arbetsuppgifter och befogenheter från länsstyrelserna och Jordbruksverket till Sametinget.

Alla kan vi vara eniga om att det måste till åtgärder på bred front - med verkan på sikt - för att rennäringen ska kunna fortleva med egen kraft och ha tillgång till bete för renarnas överlevnad.

Jag avser därför att be Sametinget se över vilka åtgärder som behövs för att komma till rätta med de svårigheter som omger frågor kring renbete och stödutfodring.

Sametinget har i det nya landsbygdsprogrammet fått ett ansvar för genomförandet av landsbygdsprogrammet. Det är viktigt att använda de möjlighet

det ger och värde hur alla näringar inom samiskt näringsliv kan bidra till en levande landsbygd.

Till hösten lägger regeringen en forskningspolitisk proposition. Sametinget har liksom andra myndigheter sänt in synpunkter på innehållet i denna. Intet överraskande så kommer klimat- och miljöfrågorna även här att vara en viktig del av innehållet. Som jag nämnt tidigare berörs rennäring i allra högsta grad det och det finns anledning att återkomma till det i arbetet med propositionen

I de förberedelser som rör miljömålspropositionen finns uppgifter som rör hela fjällområdet. Det handlar om hur nyttjande av naturens resurser i en Storslagen fjällmiljö kan ske på ett långsiktigt sätt. För rennäringens vidkommande kan det röra sig om att söka lösningar för att lindra barmarkskörningens konsekvenser. Återigen lär vi ha anledning att återkomma i ärendet.

Vänner, Tack för att jag getts möjligheten att tala till er om ett antal frågor som är viktiga för mig som berör er. Jag vet att ni har många andra frågor att behandla de här dagarna och jag önskar er lycka till med förhandlingarna.

Tack så mycket!